

STANDARD UČITELE

Učitel a jeho profesní Já

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Učitel a jeho profesní Já

Profesní kompetence, profesní znalosti,
sebereflexe a osobnostní a profesní rozvoj

Učitel disponuje osobnostními předpoklady a profesními znalostmi potřebnými pro výkon profese. Je schopen reflektovat sebe sama, usiluje o zkvalitňování své činnosti, přijímá odpovědnost za svůj profesní rozvoj a systematicky se vzdělává. Zvládá specifické nároky profese – je jazykově vybaven, zvládá ICT a orientuje se ve vědecké práci.

CHARAKTERISTIKA KARIÉRNÍHO STUPNĚ

01

Začínající učitel

Úroveň kvality – počáteční připravenost

Výsledky práce – plní svůj rozvojový plán pro adaptační období

Rozsah působení – práce s žáky s podporou

02

Samostatný učitel

Úroveň kvality – velmi dobrá

Výsledky práce – velmi dobré

Rozsah působení – aktivní samostatná práce s žáky

03

Vynikající učitel, pedagogický lídr školy

Úroveň kvality – vysoká

Výsledky práce – vynikající

Rozsah působení – podpora růstu kvality ve škole

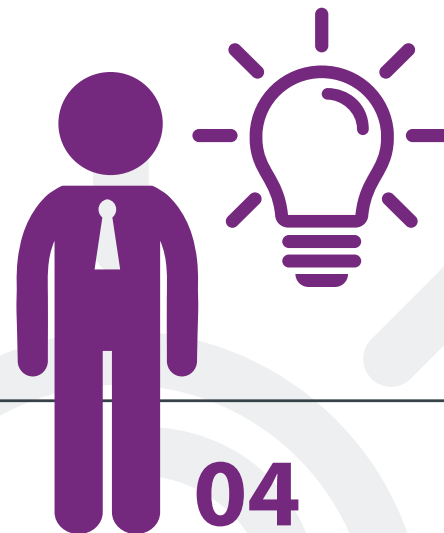
04

Vynikající učitel, lídr školského systému

Úroveň kvality – vysoká

Výsledky práce – vynikající

Rozsah působení – podpora rozvoje kvality školského systému

OČEKÁVANÉ PROFESNÍ KOMPETENCE UČITELE

1.1 Profesní znalosti a dovednosti

Učitel zná kurikulum a rozumí mu, umí ho přizpůsobit všem žákům. Má potřebné profesní dovednosti a znalosti - obecné pedagogické znalosti, znalosti kurikula, znalosti obsahu, pedagogicko-psychologické znalosti o žácích, didaktické znalosti obsahu apod. - a na nich zakládá své pedagogické působení.

1.2 Sebereflexe a osobnostní rozvoj

Učitel rozumí tomu, proč a jak zkoumat svou vlastní praxi. Je schopen reflektovat svou profesní praxi a vyvíjet aktivity ke stálému zlepšování. Je schopen reflektovat sebe sama, plánovat a naplňovat svůj osobnostní a profesní rozvoj se zřetelem k potřebám školy a svým profesním zájmům, systematicky se vzdělává a udržuje si všeobecný a kulturní rozhled. Plánuje svůj profesní rozvoj se zřetelem k potřebám školy a svým profesním zájmům, rozvíjí své obecné a odborné kompetence ve vztahu k praxi v oboru.

1.3 Specifické profesní znalosti a dovednosti

Učitel zvládá základní techniky vědecké práce, je jazykově vybaven, umí pracovat v týmu a zvládá práci s ICT.

1.1 PROFESNÍ ZNALOSTI A DOVEDNOSTI

Učitel zná kurikulum a rozumí mu, umí ho přizpůsobit všem žákům. Má potřebné profesní znalosti – obecné pedagogické znalosti, znalosti kurikula, znalosti obsahu, pedagogicko-psychologické znalosti o žácích, didaktické znalosti obsahu apod. – a na nich zakládá své pedagogické působení.

1.1.1 Pedagogika

1.1.1-I

Má znalosti příslušných kurikulárních dokumentů i způsobů, jak s kurikulem ve škole pracovat.

Zná cíle vzdělávání stanovené v kurikulárních dokumentech a jeho práce směřuje k dosažení těchto cílů. Je vybaven obecnými pedagogickými znalostmi, které přesahují jeho aprobační obory a souvisejí zejména s řízením třídy a podporou procesu učení.

1.1.1-II

V oblasti **pedagogiky** se průběžně vzdělává. Orientuje se bez problémů v ŠVP své školy. Zná jeho součásti, rozumí obsahu, disponuje potřebnými teoretickými znalostmi i praktickými pedagogickými dovednostmi nezbytnými k jeho úspěšnému naplňování.

Rozumí souvislostem mezi ŠVP a obecnými pedagogickými zásadami, zná společné vzdělávací strategie uplatňované školou a naplňuje je.

1.1.1-III

V oblasti pedagogiky se cíleně vzdělává, sleduje aktuální trendy a aplikuje je na ŠVP své školy.

Své nadstandardní znalosti v této oblasti využívá ke spolupráci na hodnocení a aktualizacích ŠVP.

V oblasti obecné pedagogiky je přirozeným rádcem učitelů své školy.

1.1.1-IV

Systematicky sleduje domácí i zahraniční zdroje v oblasti pedagogiky. Svě nadstandardní znalosti uplatňuje jako lektor, autor odborných textů, mentor či kouč.

1.1.2 Metodika a didaktika

1.1.2-I

Je vybaven potřebnými znalostmi a dovednostmi v oblasti oborové didaktiky a metodiky. Na teoretické úrovni zvládá různé metody didaktického uchopení učiva, orientuje se v metodách učení. Díky dílčím praktickým zkušenostem je schopen vnímat souvislosti mezi metodou práce a cílem učení.

Má přehled o obecných pedagogicko-psychologických charakteristikách současné populace žáků a je schopen diferencovaně nahlédnout jejich specifické vzdělávací možnosti a potřeby.

1.1.2-II

V oblasti **metodiky a didaktiky** se průběžně vzdělává. Rozumí souvislostem teoretické didaktiky a metodiky a jejich aplikace v ŠVP své školy. Je schopen vybrat ty metody práce a didaktické postupy, které odpovídají záměrům a cílům ŠVP, skupině žáků, s nimiž pracuje.

Je metodicky a didakticky vybaven k plnění individuálního vzdělávacího plánu žáků se ŠVP, které učí. Při výuce tyto své znalosti úspěšně aplikuje.

1.1.2-III

V oblasti metodiky a oborové didaktiky se cíleně vzdělává, sleduje aktuální trendy a promýšlí jejich možnou aplikaci v ŠVP své školy.

Jeho nadstandardní znalosti v této oblasti mu umožňují spolupracovat na hodnocení a aktualizacích ŠVP.

V oblasti metodiky a oborové didaktiky je přirozeným rádcem učitelů své školy.

1.1.2-IV

Metodice a oborové didaktice se z teoretického úhlu pohledu věnuje v roli autora odborných textů, vystupuje na odborných konferencích, lektoruje apod.

1.1.3 Učivo

1.1.3-I

Na potřebné úrovni je vybaven znalostmi učiva ve svých aprobačních předmětech. Rozlišuje obsah učiva v RVP pro různé druhy škol. Na teoretické úrovni je vybaven znalostmi kurikula různých typů škol, má potřebné znalosti související s didaktickým uchopením obsahu učiva pro jeho zprostředkování žákům.

1.1.3-II

Sleduje vývoj v oblasti svého předmětu. Inovuje své znalosti obsahu učiva. Zná **rozpracování učiva z RVP do ŠVP** své školy. Ví, které učivo je v osnovách ŠVP učivem základním a které rozšiřujícím. Zná mezipředmětové souvislosti v učivu svého předmětu a dalších předmětů učebního plánu své školy.

1.1.3-III

Má výrazný nadhled nad učivem svých předmětů. Obsahu učiva rozumí v širších mezioborových, kulturních a společenských souvislostech. Na základě svých znalostí obsahu a jeho dokonalého porozumění navrhuje inovace obsahu učiva svého předmětu, které vedou ke změnám a aktualizaci ŠVP jeho školy. Je aktivním členem odborných sdružení učitelů stejně aprobece, zúčastňuje se pravidelně akcí profesní komunity a informace přenáší do své školy.

1.1.3-IV

Systematicky sleduje vývoj svého aprobačního oboru. Analyzuje změny v oboru z pohledu jeho využitelnosti ve výuce a následně navrhuje inovace obsahu vzdělávání na úrovni rámcových vzdělávacích programů, ty jsou do kurikulárních dokumentů zapracovávány.

1.1.4 Pomůcky, didaktická technika, příp. stroje a zařízení

1.1.4-I

Je připraven k práci s moderní didaktickou technikou, učebními pomůckami, při praktickém vyučování se stroji a zařízeními, které jsou ve škole dostupné. Má dílčí praktické zkušenosti s jejich použitím.

1.1.4-II

Zvládá **používání didaktické techniky**, pomůcek, při praktickém vyučování strojů a zařízení na takové úrovni, aby mohl realizovat činnosti vymezené ŠVP. K využití ve výuce vyhledává nové učební pomůcky, případně je sám tvoří.

1.1.4-III

Ve využití didaktické techniky a při praktickém vyučování ve využití strojů a zařízení je zkušeným praktikem. Aktivně a dlouhodobě pomáhá kolegům v otázkách využití techniky a pomůcek při vyučování. Vede interní školení zaměřená na využití didaktické techniky. Je iniciátorem rozvoje technických podmínek pro výuku. V souladu s aktuálním vývojem navrhuje změny ve využívání techniky.

1.1.4-IV

Podílí se na vývoji a testování nové didaktické techniky a učebních pomůcek a na jejich zavádění do škol, dále na rozvoji využívání strojů a zařízení při praktickém vyučování na školách.

1.1.5 Učebnice a další vzdělávací zdroje

1.1.5-I

Je vybaven potřebnými znalostmi o učebnicích a dalších učebních materiálech, stejně tak jako o vzdělávacích zdrojích souvisejících s jeho aprobačními předměty.

1.1.5-II

Orientuje se ve učebnicích a dalších relevantních vzdělávacích zdrojích, které jsou v jeho předmětech ve škole využívány. Bez problémů s nimi pracuje. Zná jejich návaznost na osnovy v ŠVP. Vytváří pro svou potřebu výukové materiály, dodržuje autorská práva a licenční podmínky.

1.1.5-III

Orientuje se v nabídce učebnic a výukových zdrojů pro své předměty, ve své práci využívá alternativních učebnic a dokáže je doporučit svým kolegům. Pro potřeby svého předmětu zpracovává dílčí učební materiály, které sdílí se svými kolegy ve škole.

1.1.5-IV

Podílí se na pilotáži nových výukových materiálů. Je autorem či spoluautorem učebnic, sbírek, pracovních sešitů, e-learningových aplikací a dalších učebních materiálů, které dává k dispozici kolegům z dalších škol.

1.2 SEBEREFLEXE A OSOBNOSTNÍ ROZVOJ

Učitel rozumí tomu, proč a jak zkoumat svou vlastní praxi. Je schopen reflektovat svou profesní praxi a vyvíjet aktivity ke stálému zlepšování. Je schopen reflektovat sebe sama, plánovat a naplňovat svůj osobnostní a profesní rozvoj se zřetelem k potřebám školy a svým profesním zájmům, systematicky se vzdělává a udržuje si všeobecný a kulturní rozhled. Plánuje svůj profesní rozvoj se zřetelem k potřebám školy a svým profesním zájmům, rozvíjí své obecné a odborné kompetence ve vztahu k praxi v oboru.

1.2.1 Sebereflexe

1.2.1-I

Má přehled o možnostech a technikách sebereflexe a dokáže je využít pro poznání sebe sama. Na základě sebereflexe je schopen posoudit, které ze svých osobnostních a profesních předpokladů může účinně využít ve svém pedagogické působení a které je žádoucí dále rozvíjet a kultivovat.

1.2.1-II

Průběžně vyhodnocuje svou pedagogickou činnost. K **reflexi své práce** využívá profesní portfolio a další vhodné postupy. Pro hodnocení a další zefektivnění a zkvalitnění výuky a výchovy využívá informace vedení, kolegů, rodičů, žáků a dalších partnerů školy.

1.2.1-III

Vyhodnocuje pedagogickou činnost kolegů a poskytuje jim zpětnou vazbu, ve své škole se zabývá problematikou kvality a efektivity pedagogické práce. Navrhuje opatření vedoucí ke zlepšení výsledků vzdělávání v dané oblasti.

1.2.1-IV

Systematicky sleduje domácí i zahraniční zdroje v oblasti pedagogiky. Svě nadstandardní znalosti uplatňuje jako lektor, autor odborných textů, mentor či kouč.

1.2.2 Využití mentoringu

1.2.2-I

Rozumí principům koučingu a mentoringu, chápe jejich význam pro reflexi své práce. S koučinkem i mentoringem má dílčí zkušenosti z pozice menteeho.

1.2.2-II

Využívá poradenství a zpětné vazby a je otevřený pro **koučování a mentoring**.

1.2.2-III

Ve škole zastává formálně či neformálně roli, která mu umožňuje ovlivňovat pedagogický rozvoj svých kolegů. Díky svému vzdělání je připraven plnit ve škole roli interního mentora pro své kolegy. V této oblasti je významným spolupracovníkem vedení školy.

1.2.2-IV

Je aktivním mentorem, koučem v oblasti reflektivní praxe.

1.2.3 Plán profesního rozvoje, profesní portfolio

1.2.3-I

Z pregraduální přípravy má přehled o možnostech osobnostního a profesního rozvoje učitelů, je schopen je plánovat a je připraven je s podporou realizovat s ohledem na potřeby školy, své vlastní profesní zájmy a osobní profesní rozvoj. Do své aktivní pedagogické praxe si přináší praktické dovednosti nezbytné pro vytváření profesního portfolio. Je obeznámen se systémem atestačního řízení a využití portfolio pro účel postupu do vyšších kariérních stupňů.

1.2.3-II

Sestavuje **svůj plán profesního rozvoje** na základě sebereflexe, zpětné vazby od kolegů, úkolů vedení školy a plánu dalšího vzdělávání školy a dle svých vlastních představ o profesním růstu. Svůj profesní rozvoj dokládá **profesním portfolioem**, které je základním nástrojem reflexe jeho pedagogického rozvoje a výsledků jeho práce.

1.2.3-III

Dlouhodobě a s prokazatelnými úspěchy řídí vlastní profesní rozvoj, pomáhá v této oblasti kolegům a řeší s nimi problémy související s naplňováním cílů jejich profesního rozvoje. Je poradcem kolegům v otázkách souvisejících se stavbou, vedením a využitím profesního portfolio.

1.2.3-IV

Díky dlouhodobým zkušenostem v oblasti profesního plánování a osobního rozvoje a v oblasti práce s profesním portfolioem publikuje, působí jako lektor na místní, národní nebo mezinárodní úrovni.

1.2.4 Další vzdělávání

1.2.4-I

Je připraven se dále vzdělávat v oblasti profesních kompetencí a udržovat si tak odborný i všeobecný kulturní a společenský rozhled.

1.2.4-II

Svými aktivitami v oblasti formálního i neformálního vzdělávání naplňuje svůj plán profesního rozvoje. Aktivně se účastní **DVPP, odborných vzdělávacích akcí interních školení apod.** Využívá institutu volna k samostudiu k individuálnímu vzdělávání směřujícímu k dosažení cílů stanovených plánem profesního rozvoje.

1.2.4-III

Ve své škole podává podněty k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků. V souladu s plánem dalšího vzdělávání školy monitoruje, vyhledává a organizuje nabídku vzdělávacích akcí pro své kolegy. Navrhuje vhodná interní školení, je v kontaktu se vzdělávacími institucemi i konkrétními lektory. Dává podněty a pomáhá kolegům vytvářet vhodnou náplň samostudia tak, aby korespondovalo s potřebami školy i učitelů.

1.2.4-IV

Spolupracuje se školami a institucemi zajišťujícími DVPP při přípravě programové nabídky DVPP. Je velmi dobře hodnoceným lektorem DVPP. Pro učitele odborných předmětů pomáhá zajišťovat odborné vzdělávací akce. Podílí se na tvorbě výukových materiálů, včetně e-learningových aplikací, studijních materiálů používaných v rámci DVPP atd. Podílí se na tvorbě studijních textů, e-learningových aplikací, odborných webových stránek a dalších digitálních materiálů využitelných pro další vzdělávání učitelů formou samostudia.

1.2.5 Změna a inovace

1.2.5-I

Vnímá společenský vývoj a jeho dopad na oblast školství. Je připraven na práci v podmínkách kontinuální změny, je kreativní a inovace vnímá jako výzvy.

1.2.5-II

Má kreativní a konstruktivně kritický **přístup k inovacím.**

1.2.5-III

Je iniciátorem změn a akcelerátorem inovací ve své škole. Zavádění inovací ve škole koordinuje.

1.2.5-IV

Pomáhá ostatním školám při zavádění a vyhodnocování inovací.

1.3 SPECIFICKÉ PROFESNÍ ZNALOSTI A DOVEDNOSTI

Učitel zvládá základní techniky vědecké práce, je jazykově vybaven, umí pracovat v týmu a zvládá práci s ICT.

1.3.1 Vědecká práce

1.3.1-I

Orientuje se v základních technikách vědecké práce v oblasti pedagogiky a souvisejících disciplín. Ovládá základní techniky vědecké práce.

1.3.1-II

Čerpá z **vědeckých výstupů** a jiných zdrojů pro obohacení vlastní praxe. Při plánování své práce dovede s porozuměním využívat výsledků šetření směřujících ke zjišťování výsledků vzdělávání (testování, statistická data, mezinárodní srovnání).

1.3.1-III

Pro potřeby své školy, resp. pro potřeby jemu svěřeného úseku, rozpracovává výsledky testování a dalších šetření směřujících k průběžnému zvyšování kvality výsledků ve škole. Prakticky zvládá základní techniky vědeckého výzkumu a ve své práci je prokazatelně využívá.

1.3.1-IV

Dlouhodobě spolupracuje při přípravě a realizaci celoplošných šetření. Spolupracuje s výzkumnými či vědeckými pracovišti.

1.3.2 Pedagogická šetření

1.3.2-I

Má dílčí praktické zkušenosti v oblasti pedagogických šetření, umí na základě analýzy problému připravit šetření směřující k získání podkladů pro jeho řešení. Zvládá techniky zpracování dat získaných v průběhu šetření a správně je interpretovat.

1.3.2-II

S pochopením dané problematiky zajišťuje na svěřeném úseku realizaci dílčích **pedagogických šetření**, jejichž výsledky předává ke zpracování.

1.3.2-III

Připravuje evaluační procesy ve škole. Získané výsledky samostatně vyhodnocuje a navrhuje opatření k průběžnému zvyšování kvality práce školy.

1.3.2-IV

Analyzuje výsledky celoplošných šetření, formuluje jejich závěry. Zjištění kvalifikovaně interpretuje a navrhuje opatření s celoplošným dopadem.

1.3.3 Týmová spolupráce

1.3.3-I

Má praktické zkušenosti s řešením problémů a plněním úkolů v rámci týmu. Má dílčí zkušenosti s vedením týmů zabývajících se šetřeními v oblasti pedagogiky.

1.3.3-II

Pracuje ve školních týmech na řešení samostatných úkolů, při nichž aplikuje své dovednosti v dílčích úkolech.

1.3.3-III

Pracuje jako koordinátor interních školních týmů při úkolech výzkumného charakteru. Připravuje a vyhodnocuje práci týmu a zpracovává výsledky týmové práce pro potřeby managementu školy.

1.3.3-IV

Díky svým hlubokým teoretickým znalostem a praktickým zkušenostem se podílí na pedagogických projektech regionálního či národního, případně mezinárodního významu.

1.3.4 ICT kompetence

1.3.4-I

Na teoretické i praktické rovině je plně připraven zvládat nároky související se zapojením ICT do výuky i do dalších oblastí práce učitele.

1.3.4-II

Pracuje s digitálními technologiemi, které jsou ve škole k dispozici. Zvládá na potřebné úrovni kancelářské i výukové aplikace.

Digitální technologie běžně využívá ve všech oblastech své činnosti včetně komunikace s rodiči a průběžně pracuje na svém rozvoji v této oblasti.

1.3.4-III

V oblasti začleňování ICT do výuky je iniciátorem změn, v této oblasti se podílí na interním průběžném vzdělávání učitelů ve své škole. Integruje ICT do výuky svého předmětu. Vytváří výukové materiály, které sdílí se svými kolegy.

1.3.4-IV

Jeho odborné kompetence v oblasti digitálních technologií mu umožňují účast při tvorbě obecně užívaných aplikací, které školy využívají pro zajištění plánování, kontroly, administrace provozu apod.

1.3.5 Jazykové kompetence

1.3.5-I

Jeho jazykové kompetence odpovídají stupni B1.

Ve své výuce i přípravě na ni je připraven využívat cizojazyčné zdroje.

Má přehled o podpoře pro své aprobační předměty na cizojazyčných webových portálech.

1.3.5-II

Průběžně pracuje na svém rozvoji v oblasti cizího jazyka s cílem dosáhnout úrovně B2.

Do výuky dílčím způsobem zahrnuje i cizojazyčné zdroje. Pro výuku svého předmětu využívá webovou podporu.

Účastní se zahraničních aktivit školy.

1.3.5-III

Aktivně ve své práci využívá cizojazyčné zdroje a průběžně s nimi pracuje. Jeho jazykové kompetence odpovídají stupni B2.

Podílí se na přípravě a organizaci mezinárodních aktivit školy, je koordinátorem mezinárodní spolupráce v souladu s dlouhodobou koncepcí své školy.

1.3.5-IV

Na centrální úrovni se podílí na přenosu zahraničních zkušeností do výuky svého předmětu.

Podílí se na překladech zahraničních výukových zdrojů. Dodržuje při tom autorství zákon.

Vytváří české verze zahraničních výukových programů.

1.3.6 Projekty

1.3.6-I

Má praktické zkušenosti s prací na projektech. Dokáže pracovat v projektových týmech, je schopen v nich zastávat různé role.

Má dílčí zkušenosti s vedením projektového týmu.

1.3.6-II

Zapojuje se do **školních projektů**. Podílí se na projektech, které jsou součástí SVP. Po odborné i metodické stránce je schopen zajistit související dílčí úkoly.

V projektových týmech plní určené role. Přijímá odpovědnost za plnění dílčích úkolů.

1.3.6-III

Díky svým zkušenostem a přirozené autoritě mezi kolegy a žáky patří v oblasti tvorby a realizace školních projektů ve své škole k hlavním iniciátorům projektové činnosti.

Díky svému nadhledu dokáže koordinovat dílčí projektové aktivity. Odpovídá za jejich průběh a výsledky.

1.3.6-IV

Díky svým odborným kvalitám je členem řešitelských skupin projektů na mezinárodní, národní nebo regionální úrovni, pracuje v hodnotitelských komisích národních nebo mezinárodních projektů, podílí se na zpracování metodik pro žadatele, příjemce podpory apod.

Dokument Standard učitele používá jednotný termín „žáci“. V případě mateřských škol je tím myšleno „dětí“, v případě VOŠ je míněno „studenti“. Termínem „rodič“ je míněn kromě rodiče i zákonný zástupce. Pojmy zahrnují muže a stejně tak i ženy bez rozdílu. Standard učitele obsahuje tyto části: Profesní etika, Učitel a jeho profesní Já, Učitel a jeho žáci, Učitel a jeho okolí.

Kariérní systém učitelů byl vytvořen v rámci IPn Cariérní systém (reg. č. CZ.1.07/4.1.00/33.0002), který byl realizován od 15. 3. 2012 do 31. 3. 2015. Dílčí výstupy projektu byly pilotovány. Více informací naleznete na www.nidv.cz a www.karieraucitelu.cz.

